

Prof. zw. dr hab. Tadeusz Galanc

Wrocław, 19.04.2017

Wyższa Szkoła Zarządzania „Edukacja”

50-425 Wrocław, ul. Krakowska 56/62

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

mgr Pawła Łagowskiego pt: Wpływ formy organizacyjno-prawnej podmiotów leczniczych na efektywność świadczenia usług medycznych
- przygotowanej pod kierunkiem naukowym

Promotor dr hab. inż. Anny Ćwiąkała - Małys, prof. UWr

1. UWAGI WSTĘPNE

Podstawą napisania w/w recenzji jest uchwała Rady Wydziału Zarządzania, Informatyki i Finansów Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu z dnia 09.02. 2017 oraz pismo prof. dr hab. Ewy Stańczyk – Hugiet, Dziekana Wydziału Zarządzania, Informatyki i Finansów Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu z dnia 16.02. 2017 (ZIF/D-4000-8/14) .

Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska mgr Pawła Łagowskiego pt: Wpływ formy organizacyjno-prawnej podmiotów leczniczych na efektywność świadczenia usług medycznych obejmuje następujące elementy:

1. wprowadzenie (s. 5-9) , 2. cztery rozdziały (s. 10-185), 3. zakończenie (s. 186-190), a także bibliografię (130, w tym 37 obcojęzycznych) wraz aktami prawnymi (30), wykaz zamieszczonych w rozprawie: tabel (42), wykresów (23), schematów (4) i map (1) oraz dwa załączniki. Pracę rozpoczyna motto Hipokratesa.

Całość rozprawy doktorskiej mieści się na 251 stronach.

Należy zaznaczyć, iż przy pisaniu w/w recenzji kierowano się przede wszystkim wymaganiami ustawowymi, stawianymi rozprawom doktorskim, które zawierać winny „oryginalne rozwiązanie problemu naukowego (...) i wykazywać ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w danej dyscyplinie naukowej” (art. 13.1. Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, Dz. U. nr 65, poz. 595, z późn. zm.).

2. ZNACZENIE TEMATYKI ROZPRAWY CELE PRACY I HIPOTEZA BADAWCZE

W recenzowanej rozprawie, mgr Paweł Łagowski szczególne znaczenie nadał ochronie zdrowia. Sektor ten – jego rola, ewolucja kierunków i zakresu zmian oraz towarzysząca jemu różnorodność problemów prawno-organizacyjnych, ekonomicznych czy finansowych – czynią wybór tematu rozprawy za właściwy i aktualny a co za tym idzie uzasadniający konieczność ciągłych badań i analiz.

Mgr Paweł Łagowski w recenzowanej rozprawie podjął się trudu:

- po pierwsze - dokonania pomiaru efektywności świadczonych usług medycznych przez podmioty lecznicze, przy wykorzystaniu instrumentów ilościowo pochodnych,
- po drugie - zbadania i oceny wpływu formy organizacyjno-prawnej podmiotów leczniczych na efektywność świadczonych przez nie usług medycznych.

Należy zauważyć, że jest bardzo złożona materia zarówno z punktu widzenia naukowego jak i w pryzmacie wykorzystania rozwiązań w praktyce gospodarczej, a niewątpliwie niniejsza praca nosi charakter prekursorski w zakresie ilościowych badań efektywności w służbie zdrowia.

Mgr Paweł Łagowski w recenzowanej rozprawie zawarł: określenie problematyki badawczej, zdefiniowanie celu głównego i zestawu celów szczegółowych oraz hipotezę na samym wstępie rozprawy (s. 5-7). Uczynił to w sposób wyraźny i precyzyjny.

Doktorat ustanowił za problem badawczy "pomiar efektywności świadczeń zarówno w zarządzaniu całym systemem ochrony zdrowia, jak i poszczególnymi jego elementami".

Mgr Paweł Łagowski uznał za cel główny dysertacji przebadanie wpływu formy organizacyjno-prawnej na efektywność świadczonych usług medycznych. Uzupełnieniem do tak sformułowanego celu był opracowany przez Doktoranta zestaw celów szczegółowych:

- „zdefiniowanie efektywności w systemie ochrony zdrowia oraz ocena dotychczas stosowanych mierników,
- zaproponowanie nowego instrumentarium w postaci metody nieparametrycznej DEA oraz ocena jej przydatności w procesie pomiaru i oceny efektywności w jednostkach ochrony zdrowia,
- stworzenie na podstawie uzyskanych wyników pomiaru efektywności rankingów analizowanych podmiotów z uwzględnieniem form organizacyjno-prawnych podmiotów” .

Na podstawie tak sformułowanego zbioru celów została skonstruowana istotna hipoteza badawcza: „SPZOZ nie są mniej efektywną formą organizacyjno-prawną od spółek kapitałowych, zwłaszcza w odniesieniu do świadczonych przez nie usług”.

Konstatuję, że w kontekście problematyki badawczej oraz celów rozprawy - hipoteza została postawiona właściwie. Przejrzyście i logicznie określono kierunek i zakres badań.

Gruntowna analiza rozprawy doktorskiej mgr Pawła Łagowskiego uprawnia mnie do następujących stwierdzeń:

- cel główny określono właściwie, gdyż wynika z niego niezaprzeczalnie kierunek i zakres badań naukowych,
- cele szczegółowe zostały postawione prawidłowo gdyż ściśle są powiązane z celem głównym.

Zarówno cel główny i jak jego uszczegółowienie są konsekwentne i adekwatne do podjętej problematyki badawczej rozprawy. Hipoteza badawcza staje się w logiczny sposób punktem odniesienia w zaopiniowaniu wartości naukowej dysertacji.

Ze względu na dogłębność i wieloaspektowość rozpoznawanych kwestii, dysertacja ta zawiera wiele wartościowych informacji dotyczących kluczowych problemów w zakresie ochrony zdrowia i ich wpływu na proces zarządzania podmiotami leczniczymi zarówno przez ich wewnętrzne kierownictwo jak i otoczenie zewnętrzne.

3. METODYKA BADAŃ

W recenzowanej rozprawie przeprowadzono analizę oraz ocenę efektywności funkcjonowania podmiotów leczniczych udzielających świadczeń szpitalnych na obszarze Dolnego Śląska w latach 2010-2014. Grupę badawczą tworzyło aż 48 podmiotów leczniczych prowadzących działalność na terenie województwa dolnośląskiego. Do badania zakwalifikowano wszystkie jednostki stacjonarne (szpitale) posiadające kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia w latach 2010 – 2014 w ramach wskazanych produktów kontraktowych . Próba badawcza miała charakter celowy . Ilość badanych obiektów i czasookres (5 lat) stanowi według mnie zasadniczy gwarant dla rzetelności pracy badawczej i wiarygodność uzyskanych wyników.

Przeprowadzone w dysertacji badania empiryczne zostały wykonane przy zastosowaniu DEA - Data Envelopment Analysis - metody obwiedni danych, opracowanej przez Charnesa, Coopera, Rhodesa (1978)

Metoda ta posłużyła ocenie efektywności wybranych oddziałów szpitalnych (anestezjologia z intensywną terapią, chirurgia ogólna, choroby wewnętrzne, kardiologia, pediatria oraz położnictwo i ginekologia) prowadzonych zarówno przez SPZOZ, jak i spółki kapitałowe.

Jej dobór jak i zastosowanie było nowatorskie jak i właściwe, i w pełni uzasadnione naukowo.

Uzupełnieniem oceny efektywności, choć o znikomej wartości naukowej, stała się zawarta w rozprawie tradycyjna analiza wskaźnikowa, na podstawie której Doktorant zaopiniował sytuację majątkowo – finansową jednostek z grupy badawczej. W kontekście wcześniej wskazanej i wykorzystanej metody – ten etap wydaje się zbyteczny czy wręcz trywialny - jak na rozprawę doktorską.....

Mgr Paweł Łagowski wymienia wśród stosowanych metod wywiad swobodny z kierownikami wybranych podmiotów leczniczych oraz przedstawicielami Dolnośląskiego Oddziału Wojewódzkiego (s.8). Niestety w recenzowanej rozprawie nie odnaleziono szczegółowego opisu tych działań ani wniosków będących ich konsekwencją. Zabrakło też określenia – zakresu i przedmiotu podanej w dysertacji obserwacji jako wykorzystanej metody badawczej.

Niemniej chcę zaznaczyć, że powyższe uwagi nie rzutują istotnie na kompleksową - w pełni pozytywną ocenę metodyki przeprowadzonych badań.

4. UKŁAD PRACY

Układ rozprawy jest prawidłowy i logicznie powiązany z koncepcją badawczą. Tworząc zarys teoretyczny zagadnień związanych z efektywnością, Doktorant uwzględnił większość znaczących publikacji, w tym zakresie zarówno krajowych jak i zagranicznych.

Postawiony cel główny rozprawy oraz hipoteza badawcza determinują logiczne i spójne wewnętrzne podporządkowanie struktury niniejszej pracy, która obejmuje cztery rozdziały.

- Pierwszy rozdział pt: SYSTEM OCHRONY ZDROWIA W POLSCE – UWARUNKOWANIA PRAWNO-ORGANIZACYJNE wskazuje początki ustawodawstwa socjalnego w Europie oraz przedstawia system ochrony zdrowia w Polsce – powstanie, zmiany i ewolucję wraz z jego uczestnikami ze szczególnym uwzględnieniem roli Ministerstwa Zdrowia. Rozdział pierwszy jest częścią teoretyczną rozprawy, o charakterze przeglądowym - zwięzłe ale jednocześnie klarownie wprowadzającym w problematykę badawczą.

Jest on prawidłowy merytorycznie pod względem zakresu i sposobu podejścia do omawianej problematyki.

- Rozdział drugi pt: Formy organizacyjno-prawne funkcjonowania jednostek leczenia stacjonarnego w Polsce zawiera analizę formal-noprawną trzech zwierzchnich typów jednostek, które występują w szpitalnictwie zamkniętym, tj. jednostki budżetowej, SPZOZ oraz spółki kapitałowa. W dalszej części Autor zbadał i ocenił ewolucję przekształceń w ramach sektora ochrony służby zdrowia, które następowały w Polsce od 1999 r w kontekście planowanych zmian i uzyskanych efektów.

Rozdział drugi jest niewątpliwie logiczną konsekwencją realizacji celów pracy.

- Rozdział trzeci pt: Problem efektywności w ochronie zdrowia – pojęcie, znaczenie oraz narzędzia pomiaru to rozdział wnikliwie prezentujący materię istoty i pomiaru efektywności. Autor gruntownie podszedł do tego zadania. Rozdział zawiera zdefiniowanie pojęcia efektywności z uwzględnieniem różnorodnych jego ujęć, uzyskanych drogą dogłębnego przeglądu i analizy piśmiennictwa krajowego i zagranicznego. W dalszej części przedstawiono szczegółowo metodologię pomiaru efektywności. Znaczące wydaje się zakończenie tegoż rozdziału. Zawiera bowiem opisanie pomiaru efektywności

w systemie ochrony zdrowia wsparte katalogiem badań stosowanych już w wybranych państwach OECD.

- Rozdział czwarty pt: Ocena efektywności świadczonych usług medycznych na przykładzie grupy szpitali województwa dolnośląskiego to rozdział związany ze szczegółowymi badaniami i analizami empirycznymi. Mgr Paweł Łagowski przedstawił w nim obszerny opis dolnośląskiego systemu ochrony zdrowia ze szczególnym uwzględnieniem szpitalnictwa na jego terenie. Opisano metodykę prac badawczych oraz scharakteryzowano jednostki przyjęte do analizy. W dalszej części przeanalizowano i oceniono wyniki w kontekście:
 - efektywności - obranych oddziałów szpitalnych oraz
 - oceny sytuacji finansowej podmiotów, w ramach których oddziały funkcjonują.

Autor opracował i zastosował do badania poziomu efektywności w jednostkach ochrony zdrowia trzy modele:

I - MODEL PODSTAWOWY s. 130,

II – MODEL OSOBOWY s. 130,

III – MODEL TECHNICZNY s. 131.

Pierwszy z nich stanowi model efektywności wykorzystywania zasobów finansowanych (wartości kontraktu), drugi to model efektywności wykorzystywania czynnika ludzkiego (liczba lekarzy oraz pielęgniarek), trzeci zaś jest kontaminacją ujęcia finansowego, osobowego oraz rzeczowego. Obliczenia wykonano przy wykorzystaniu metody DEA, model CRS oraz model VRS, orientacja zarówno na nakłady, jak i na efekty oraz indeksu zmian czasowych Malmquista.

Konkludując, część empiryczną recenzowanej rozprawy oceniam wysoko. Przedstawione w niej rozpatrywania są bardzo wartościowe i znaczące dla całości dysertacji oraz przyczyniają się dobitnie do realizacji zamierzonych celów.

Według mnie, zaprezentowana przez mgr Pawła Łagowskiego dysertacja wpisuje się w interdyscyplinarną debatę dotyczącą polepszania efektywności funkcjonowania jednostek w systemie ochrony zdrowia, szczególnie poprzez wykorzystywanie procesu benchmarkingu (m.in. efekt działań zastosowania metody DEA) jako nowoczesnej koncepcji zarządzania.

5. STRONA FORMALNA PRACY

Warsztat recenzowanej rozprawy doktorskiej mgr Pawła Łagowskiego cechuje dojrzałość naukowa. Dysertacja stanowi całościową i gruntowną paletę rozważań, zarówno w odniesieniu do materiałów źródłowych pierwotnych jak i wtórnych. Doktorant posługuje się w sposób komunikatywny językiem naukowym. Złożone instrumentarium ilościowe zna i swobodnie się nimi posługuje!

Usterki edytorskie zdarzają się w rozprawie rzadko i nie zasługują na ich wymienianie.

Metody zastosowane w pracy użyte zostały zgodnie z wytycznymi metodologii badań naukowych.

Graficzną stronę rozprawy cechuje przejrzystość i dopracowanie redakcyjne .

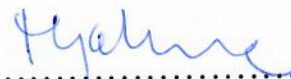
6. KONKLUZJA KOŃCOWA

Kierując się przyjętymi kryteriami oceny rozpraw naukowych, oświadczam, że recenzowana przeze mnie rozprawa doktorska mgr Pawła Łagowskiego pt. „Wpływ formy organizacyjno-prawnej podmiotów leczniczych na efektywność świadczenia usług medycznych” - przygotowana pod kierunkiem naukowym dr hab. inż. Anny Cwiakała - Małys, prof. UW, r,

spełnia,

zgodnie z "Ustawą o Stopniach Naukowych i Tytule Naukowym oraz o Stopniach i Tytule w Zakresie Sztuki", z dnia 14 marca 2003 roku wraz ze zmianami, warunki stawiane rozprawom doktorskim i po realizacji innych warunków formalnych,

wnoszę do Rady Wydziału Zarządzania, Informatyki i Finansów Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu o jej dopuszczenie do publicznej obrony.

.....
Prof. Tadeusz Galanc